

МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра дитячих інфекційних хвороб

«Затверджую»

В.о. ректора ОНМедУ,

д. мед. н., професор

Р.С. Вастьянов

ПРОГРАМА ВИБІРОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДИТЯЧІ ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ
(назва навчальної дисципліни)

підготовки: докторів філософії на III освітньо-науковому рівні
(назва рівня вищої освіти)

галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
(шифр та назва галузі знань)

спеціальності: 228 Педіатрія
(код та найменування спеціальності)

Розробники: завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб, д.мед.н., проф. Харченко Ю.П., професор кафедри дитячих інфекційних хвороб, д.мед.н., проф. Гайдей В.Р., професор кафедри дитячих інфекційних хвороб, д.мед.н., проф. Савчук А.І., завуч кафедри дитячих інфекційних хвороб, к.мед.н., доц. Юрченко І.В., асистент кафедри дитячих інфекційних хвороб Зарецька А.В.

Одеса
2020

Вступ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби» складена на підставі освітньо-професійної програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії зі спеціальності 228 «Педіатрія» ОНМедУ, затвердженою Вченою Радою ОНМедУ від 04.06.2020 року (протокол № 11).

Програму обговорено на засіданні кафедри «28» серпня 2020 р. (прот. № 1 кафедри, д.мед.н. проф. Харченко Ю.П.

Програму ухвалено на засіданні предметно-циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін «31» серпня 2020 р. (прот. № 1).
Голова предметної циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін, д.мед.н., проф. Котова Н. В. Котова Н.В.

Програму затверджено на засіданні Центральної координаційно-методичної Ради ОНМедУ від «16» вересня 2020 р. (прот. № 1).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма вибіркової навчальної дисципліни стосується розповсюджених інфекційних хвороб дитячого віку, диференційної діагностики основних синдромів при дитячих інфекційних хворобах та сучасних схем їх лікування та профілактики.

Програма вибіркової навчальної дисципліни визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг, необхідний для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, перелік загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання, та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Вибіркова навчальна дисципліна «Дитячі інфекційні хвороби» складається з 4 кредитів ЄКТС (120 годин): у кожному кредиті по 15 аудиторних годин та 15 годин для самостійної роботи; усього 60 аудиторних годин та 60 годин для самостійної роботи.

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби» є епідеміологія, сучасні особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики розповсюджених інфекційних хвороб дитячого віку.

Міждисциплінарні зв'язки: базуються на вивченні здобувачами нормальної та патологічної клінічної анатомії, гістології, цитології та ембріології, загальної та клінічної патологічної фізіології, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, загальної фармації та клінічної фармакології, пропедевтики педіатрії, інфекційних хвороб, епідеміології, фтизіатрії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та професійній діяльності.

1. Мета та завдання вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби»

1.1 Метою вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби» є оволодіння комплексом знань, вмінь, навичок епідеміології, сучасних особливостей діагностики, клінічного перебігу, лікування та профілактики розповсюджених інфекційних хвороб дитячого віку для проведення планування та виконання власних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки, виконання функціональних обов'язків, пов'язаних з інфекційними захворюваннями у дітей.

1.2 Основними завданнями вибіркової навчальної дисципліни є:

1) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо епідеміології, клінічних проявів, діагностичних критеріїв та диференційної діагностики інфекційних хвороб дитячого віку;

2) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань відносно сучасних методів лікування та профілактики дитячих інфекційних хвороб;

3) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо прогнозування невідкладних станів та ускладнень інфекційних хвороб у дітей і принципів надання допомоги та їх попередження.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти).

Згідно з вимогами освітньо-наукових програм спеціальностей, дисципліна забезпечує набуття аспірантами компетентностей:

- *інтегральна:*

Здатність розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі медицини та педіатрії.

- *загальні:*

1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.
2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.
3. Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.
6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
7. Вміння планувати та управляти часом.

- *спеціальні (фахові, предметні):*

1. Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі охорони здоров'я майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.
2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини та педіатрії.
3. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері медицини та педіатрії.
4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі охорони здоров'я відповідно до цілей та завдань наукового проекту.
5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.
7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.
8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.
9. Організовувати та реалізовувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.
2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.
3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.
4. Виявляти невирішені проблеми у предметній області педіатрії та визначати шляхи їх вирішення
5. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.
6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.
7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі медицини та фармації.
8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.
9. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань дитини.
10. Використовувати результати наукових досліджень в медичній та фармацевтичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

11. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.
12. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів.
13. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.
14. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.
15. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.
16. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, їх батьками/опікунами, дотримуватися наукової етики.
17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

- епідеміологію, етіологію, патогенез, сучасні класифікації, засоби профілактики розповсюджених інфекційних хвороб у дітей;
- клінічні прояви, особливості перебігу, можливі ускладнення інфекційних захворювань у дітей, в тому числі особливості перебігу в різних вікових групах, при коморбідних та поліморбідних станах;
- сучасні діагностичні критерії інфекційних захворювань у дітей;
- сучасні принципи раціонального вибору лікарських засобів для лікування основних патологічних симптомів та синдромів, в тому числі, при невідкладних станах в клініці інфекційних хвороб дитячого віку;

Аспірант (здобувач) має вміти:

- оцінити стан пацієнта та соціальні фактори, що впливають на стан психофізичного здоров'я дитини (культурологічні, етнічні, релігійні, індивідуальні, родинні, та інш.);
- визначити необхідний об'єм обстеження з урахуванням сучасних стандартів, прогнозу захворювання та програмою диференційної діагностики хвороби;
- інтерпретувати результати клінічного обстеження;
- розробити план терапевтичних дій з урахуванням особливостей пацієнта, перебігу хвороби та її попереднього лікування;
- володіти методами надання медичної допомоги при невідкладних станах у дітей.

2. Структура вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби»

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма

	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Семін.	Прак.	СРС		Семін.	Прак.	СРС
Актуальність проблеми дитячих інфекційних хвороб. Сучасні підходи до діагностики, лікування і профілактики.	10	4		6	10	4		6
Диференційна діагностика інфекцій з синдромом екзантеми. Етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, лікування, методи профілактики.	14	2	4	8	14	2	4	8
Диференційна діагностика інфекційних захворювань із синдромом ангіни та дифтерії мигдаликів у дітей. Етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, лікування, методи профілактики.	12	4	4	4	12	4	4	4
Диференційна діагностика гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. Грип. COVID-19. Епідеміологія, клінічні прояви, лікування та невідкладна допомога. Методи профілактики.	12	2	4	6	12	2	4	6
Диференційна діагностика гострих кишкових інфекцій у дітей. Етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, лікування та невідкладна допомога.	14	4	4	6	14	4	4	6
Гельмінтози у дітей. Сучасні методи діагностики і лікування. Профілактика.	8	2		6	8	2		6
Диференційна діагностика	14	4	6	4	14	4	6	4

інфекційних захворювань нервової системи у дітей. Етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, лікування								
Невідкладні стани при інфекційних захворюваннях нервової системи у дітей. Діагностика, невідкладна допомога.	12		6	6	12		6	6
ВІЛ-інфекції у дітей. Епідеміологія, диференційна діагностика, класифікація, клінічні прояви. Сучасні методи лікування та профілактичні заходи.	12	2	4	6	12	2	2	6
TORCH-інфекція у дітей. Етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, лікування та профілактичні заходи.	12	2	2	8	12	2	2	8
ВСЬОГО	120	26	34	60	120	26	34	60

3. Теми семінарських занять вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби»

№	Найменування теми	Обсяг у год.
1	Актуальність проблеми дитячих інфекційних хвороб. Сучасні підходи до діагностики та лікування.	4
2	Диференційна діагностика інфекцій з синдромом екзантем. Патогенетичне лікування.	2
3	Диференційна діагностика інфекційних захворювань із синдромом ангіни та дифтерії мигдаликів у дітей.	4
4	Диференційна діагностика гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. Грип. COVID-19.	2
5	Диференційна діагностика гострих кишкових інфекцій у дітей.	4
6	Гельмінтози у дітей. Сучасні методи лікування.	2
7	Диференційна діагностика інфекційних захворювань нервової системи у дітей.	4
8	ВІЛ-інфекції у дітей. Диференційна діагностика. Сучасні методи лікування.	2
9	TORCH-інфекція у дітей.	2
	ВСЬОГО	26

4. Теми практичних занять вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби»

№	Найменування теми	Обсяг у год.
1	Диференційна діагностика інфекцій з синдромом екзантем: кір,	2

	краснуха, скарлатина, псевдотуберкульоз, алергічні екзантеми.	
2	Диференційна діагностика інфекцій з синдромом екзантем: герпетичні інфекції (вітряна віспа, оперізуючий герпес, простий герпес, ЦМВІ, ГВ 6 типу).	2
3	Диференційна діагностика інфекційних захворювань із синдромом ангіни у дітей.	2
4	Сучасні проблеми дифтерії у дітей.	2
5	Диференційна діагностика гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей.	2
6	Грип та атипові вірусні респіраторні інфекції у дітей. COVID-19	2
7	Диференційна діагностика гострих кишкових інфекцій у дітей.	2
8	Сучасні методи надання допомоги дітям з гострими кишковими інфекціями. Медична допомога при невідкладних станах.	2
9	Диференційна діагностика інфекційних уражень нервової системи у дітей. Бактеріальні та серозні менінгіти, поліомієліт, ентеровірусна інфекція, енцефаліти.	6
10	Сучасні принципи надання невідкладної медичної допомоги дітям з інфекційними захворюваннями нервової системи.	6
11	Особливості клінічного перебігу та лікування ВІЛ-інфекцій у дітей	4
11	Диференційна діагностика та сучасні методи надання медичної допомоги дітям з TORCH-інфекціями.	2
	ВСЬОГО	34

5. Теми самостійних робіт вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби»

№	Найменування теми	Обсяг у год.
1	Актуальність проблеми дитячих інфекційних хвороб. Сучасні підходи до діагностики та лікування.	6
2	Диференційна діагностика та сучасні методи лікування інфекцій з синдромом екзантеми: кір, краснуха, скарлатина, псевдотуберкульоз, алергічні екзантеми, герпетичні інфекції.	8
3	Диференційна діагностика інфекційних захворювань із синдромом ангіни у дітей.	4
4	Диференційна діагностика гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. Грип. COVID-19.	6
5	Диференційна діагностика гострих кишкових інфекцій у дітей.	6
6	Гельмінтози у дітей. Сучасні методи діагностики та лікування.	6
7	Диференційна діагностика інфекційних захворювань нервової системи у дітей. Гнійні та серозні менінгіти різної етіології, поліомієліт, ентеровірусна інфекція, енцефаліти.	6
8	Невідкладні стани при інфекційних захворюваннях нервової системи у дітей. Діагностика, невідкладна допомога.	6
9	ВІЛ-інфекції у дітей.	6
10	TORCH-інфекція у дітей.	8
	ВСЬОГО	60

5. Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Дитячі інфекційні хвороби» на практичних заняттях забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (фотографії, презентації, відеолекції), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (фотографії, відеолекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

6. Методи контролю:

- тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою практичного заняття;
- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- підсумковий залік.

7. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль. Оцінювання успішності вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 5-ти бальною шкалою. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до цілого числа.

Підсумковий контроль. Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Залік отримують аспіранти (здобувачі), які не мають пропусків лекцій і практичних занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

8. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Інфекційні хвороби у дітей: підручник / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, С.О. Крамарьов, Ю.П. Харченко та інш. (всього 26 осіб).; за ред. проф. Л.І. Чернишової К.: ВСВ «Медицина», - 2016. – 1016 с. + 6с. кольор.вкл.
2. Инфекционные болезни у детей: Учебник для мед. ВУЗ IV ур. аккр. Утверждено МОН / Под ред. С.А. Крамарева, А.Б. Надраги. — К., 2013. — 432 с. + 14 с. цв. вкл., (ст. 6 экз.).
3. Атлас дитячих інфекційних хвороб. Червона книга=Red Book Atlas of Pediatric Infectious Diseases: Переклад 3-го англ. вид.: двомов. вид. (укр., англ.). Для студ. мед ЗВО, лікарів-інфекціоністів, інтернів / Керол Дж.

Бейкер; пер. з англ. Л.В. Закордонець; наук. ред. пер. С.О. Крамарьов. — К., 2019. — 744 с.

4. Медична паразитологія з ентомологією: Навч. посіб. для мед унів, інст., акад. — 2-ге вид, випр. Рекомендовано МОН / За ред. В.М. Козька, В.В. М'ясоєдова. — К., 2017. — 336 с., тв. пал., (ст. 16 пр.).

Допоміжна

1. Лікування та профілактика COVID-19. Охорона психічного здоров'я в умовах пандемії. Навчальний посібник для студентів, інтернів / За ред. проф. Абатурова О.Є. та проф. Юр'євої Л.М. — К.: Магнолія, 2020. — 400 с.

2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: Навч.-метод. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, інфекціоністів та педіатрів. — 2-ге вид., перероб. і доп. Рекомендовано Нац. техніч. групою з імунопрофілактики при МОЗ / За ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. — К., 2019. — 320 с.

3. Невідкладні стани в педіатричній практиці: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів. — 2-ге вид. перероб. і доп. Рекомендовано МОН, Рекомендовано вченою радою НМУ ім. О.О.Богомольця / Марушко Ю.В., Шеф Г.Г. та ін. — К., 2020. — 440 с., тв. пал., (ст. 10 пр.).

4. Клиническая иммунология и аллергология с возрастными особенностями: Учебник для мед. ВУЗ IV ур. аккред. — 2-е изд. переработ. и доп. Рекомендовано МЗ / В.Е. Казмирчук, Л.В. Ковальчук, Д.В. Мальцев. — К., 2012. — 520 с., тв. пер., (ст. 7 экз.).

5. Компендиум 2019 – лікарські препарати / За ред. В.І.Коваленка. – Морион, 2019. – 784 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Державний Експертний Центр МОЗ України
<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>

2 Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/>

3. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>

4. Ресурс по прогнозированию межлекарственных взаимодействий (основан на инструкциях FDA, на английском языке) URL:
<http://www.drugs.com>

5. Ресурс лікарських засобів «Компендіум» <http://compendium.com.ua>

6. Міжнародна класифікація хвороб 10 перегляду <https://mkb-10.com/>